

4. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://bc-school18.at.ua/news/informacijna_bezpeka_ditini_abo_uchnja/2013-09-03-165.
5. Електронний ресурс. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/safetycenter/families/start/>.
6. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://en.wikipedia.org>.
7. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.microsoft.com/ru-ru/security/default.aspx>.
8. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.saferinternet.ru/>.

Вікторія Самойловська,

студентка,

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ НАСИЛЬСТВА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

Стаття присвячена проблемі поширення насильницької поведінки серед підлітків внаслідок користування соціальними мережами. Визначено необхідність проведення соціально-педагогічної роботи з підлітками та їх батьками, які надмірно користуються соціальними мережами.

Victoriia Samoilovska

THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON DEVELOPMENT OF VIOLENCE AMONG TEENAGERS

The article features the problem of negative influence of social networks on development of violent behaviour. It highlights a need of social and educational work with young people and their parents who use social networks.

Підліткова агресивність є однією з найактуальніших проблем сучасності. Прояв цього явища ми можемо спостерігати щодня і буквально всюди, а саме агресивність підлітків є невід'ємною рисою сучасного суспільства. Кінець ХХ–початок ХХІ ст. ознаменувалися різким зростанням агресивної поведінки та насилля серед молоді. Підлітки займаються рекетом, вчинюють розгроми, входять до складу організованих злочинних формувань.

Питання, пов'язані з підлітковою жорстокістю та насильством, можна знайти в працях В. О. Тулякова, В. І. Шакуна, В. В. Веселухи, В. В. Голіни, О. І. Бугери, Б. М. Головкина, Д. В. Рівмана, Н. О. Чечеля та інших науковців. Стрімке поширення інформаційних технологій, поряд з позитивними сторонами, традиційно має і негативні. Західні лікарі стурбовані проблемою надмірного використання мережевого спілкування і його впливу на людину, в першу чергу, на молодь. Сьогодні соціальні мережі виступають чи не найголовнішим комунікативним простором для підлітків. Там у них з'являється можливість стати такими, як і усі, за рахунок форми подачі інформації. А може, навпаки, виділитися, відзначитися за рахунок цікавого змісту, наприклад: додавши багато барвистих фотографій або захоплюючого відео, ігор, музики та іншого. Соціальні мережі дають можливість завести собі друзів, хобі, дізнатися багато нової інформації і позбутися почуття самотності, яке часто відчувають багато підлітків, поділитися душевними переживаннями, запитати поради у старших товаришів [2].

Проте, часто тандем «підлітки і соціальні мережі» є згубним для підліткової психіки, а іноді і життя. Спілкуючись в соціальних мережах, підліток приєднується до різних груп, субкультур, знайомиться з сумнівними людьми. Все це може погано обернутися для нестійкої психіки і навіть життя підлітка, який легко входить у довіру і піддається впливу. Ще однією негативною стороною спілкування підлітків в соціальних мережах є обмеження комунікативних можливостей у реальному світі. Часто підлітки, які звикли знайомитися «заочно», відчувають проблеми у встановленні реальних знайомств. Адже в Інтернеті дитина може вибрати для себе будь-яку роль, зробити себе краще, красивіше, придумати себе ідеального, але в житті все не так просто, адже ти такий, який ти є, і деякі виявляються неготовими прийняти це [1]. Тому вони стають замкнутими в реальному світі і починають бути агресивно налаштованими.

Аналіз наукової літератури, досвід виховання власних дітей старшим поколінням дає змогу констатувати, що у підлітковому віці виникає нове відчуття дорослості – перехід від дитячих форм поведінки до дорослого бажання проявити себе, інколи за будь-яку ціну. Часто таке прагнення дорослості у підлітка набуває форм самоствердження шляхом кривдження інших. Такого способу самоствердження підлітки часто навіть не усвідомлюють, оскільки він є «копіюванням» і відображенням дій дорослих, особливо внаслідок частого перебування в соціальних мережах, яке ні ким не контролюється [3].

В соціальних мережах з'являється все більше відеороликів та записів, які провокують підлітка на скоєння насильства. Це може бути та сама слава та признання в мережі Інтернет, або ж заклик до пробудження прихованих внутрішніх мотивів підлітка. В зв'язку з цим, помітна тенденція до скоєння правопорушень у навчальних закладах, проявів жорстокості й насильства серед підлітків.

Прикладом впливу соціальних мереж на формування насильницької поведінки є наступні дані. Так, в українському суспільстві панує стереотип: якщо підліток веде себе агресивно, скоює насильство над іншими – то це дитина винятково з кризової або матеріально незабезпеченої сім'ї. Але проведені опитування громадської думки, котра, безперечно, потребує подальшого вивчення, дає підстави для протилежних висновків: найбільш забезпечені громадяни дають найменш толерантні відповіді на поставлені запитання.

Зокрема, серед тих, чиє матеріальне становище вони самі характеризують як «ми можемо дозволити собі придбати будь-який комп'ютер та перебувати в мережі Інтернет необмежену кількість часу», 22% вважають, що застосування фізичного та морального насильства є доцільним завжди, коли будь-яка людина веде себе «не правильно», а 50% – готові застосовувати тілесні покарання до інших в окремих випадках. І лише 28% опитаних із цієї групи вважають, що застосування насилля до інших осіб неприйнятне за будь-яких умов [2].

У зв'язку з цим, в останні роки в Україні та світі почалися проводитися масштабні дослідження впливу Інтернету, а саме соціальних мереж, на безпеку та психіку підлітків, на їх стосунки з батьками та навколишнім середовищем. Так, вперше кафедрою превентивної роботи та соціальної політики ЮНЕСКО в Україні було проведено дослідження щодо рівня знань українців про безпеку дітей та підлітків в Інтернеті. Результати показали, що переважна більшість осіб (96%) не знають про небезпеки, які існують в мережі, майже половина дітей знаходиться в потенційній небезпеці, оскільки регулярно розміщує особисті дані, а кожен п'ятий неповнолітній вже опинився в небезпечних ситуаціях, маючи безпосередній контакт зі зловмисником.

Тому можна стверджувати, що соціальні мережі є одним із найбільш небезпечних аспектів життя підлітка, тому потребують особливого контролю та нагляду за їх розвитком та функціонуванням. Одночасно, необхідно проводити масштабну роботу з інформування батьків або осіб, які їх замінюють про проблеми та небезпеки, які можуть чекати підлітка в соціальних мережах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирнов Ф. Роль комунікації в процесі формування цінностей у підліткового покоління / Ф. Смирнов // Інновації і освіта : Збірник матеріалів конференції. – СПб. : Санкт-Петербурзьке філософське товариство, 2003. – Випуск 29. – С. 429–436.
2. Смоляна Я. Негативний вплив засобів масової комунікації на особистість і медіа педагогіка як засіб його мінімізації / Я. Смоляна // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2004. – № 1. – С. 49–57.
3. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / [Т. Алексєнко, Т. Басюк, О. Безпалько та ін. ; за заг. ред. І. Д. Зверєвої]. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

Тетяна Табас,

студентка,

Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

МАНІПУЛЯЦІЯ СВІДОМІСТЮ ДИТИНИ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРНЕТ-НАСИЛЛЯ

У статті розглядається вплив інформації і можливі небезпеки, яким піддається дитина в Інтернет-просторі та запропоновано шляхи вирішення проблеми Інтернет-насилля.

Tetiana Tabas

MANIPULATION OF A CHILD'S MIND IN ONLINE SPACE AND WAYS OF SOLVING THE PROBLEM OF INTERNET VIOLENCE

The article analyzes the problem of influence of information of Internet networks, threats and dangerous impact on children and the ways to solve the problem of web violence.

Розвиток людства нерозривно пов'язаний з існуванням такого явища, як насильство, та пануванням культури сили. Спочатку насильство в діях людини було виявом головного закону природи – «виживає найсильніший», де у боротьбі за своє існування людина діяла «силою» на різні джерела безпеки, у тому числі, й на подібних до себе. Згодом насильство стало одним із головних чинників при розподілі й перерозподілі життєвих благ.

Насильство як спосіб застосування фізичної сили, утиску, гніту, гноблення, примусу, а також обмежень можливостей, діяльності, духовності, мислення спостерігалось на всіх етапах історії людства й притаманне як минулим, так і сучасним формам правління й державного устрою. На сьогоднішній день